

YNDISBØRN

Yndisbørn – satt, men tabu

– Eg haldi, at vit eiga at viðurkenna, at flestu foreldur hava yndisbørn. At tey betri skilja og hava lættari við at vera saman við nøkrum av sínum børnum, enn við øðrum. Og eg haldi, at vit áttu at tosað opið um hetta fyribrigdið, so vit fáa gjørt nakað við tað, sigur Marita Eckhardt Tróndheim, mamma at fyra smábørnum

Eydna Skaale

31 ára gamla Marita Eckhardt Tróndheim av Argjum eigur fyra børn millum 0 og 6 ár. Hon, danski maðurin, Jakob, og børnini, Andrias, Kristoffer, Helena og Johannes, búgva í Danmark, har Marita undirvísir á einum studentaskúla.

Við fyra smáum børnum kennir hon alt til bannaðu tankarnar um yndisbarnið.

– Hetta er ikki nakað, man tosar hart um. Heldur ikki við vinkonurnar. Men eg trúgvi, at hesir tankarnir eru veruleiki hjá nógvum foreldrum, sum eiga fleiri børn.

Snýr seg ikki um kærleika

Marita viðgongur erliga, at hon sjálv merkir fyribrigdið við yndisbørnum í gerandisdegnum.

– Tað snýr seg ikki um, at eg elski eitt barn hægri enn hini, slær Marita fast beinanvegin.

– Men tað snýr seg meiri um, at okkurt av børnunum beint nú er lættari at vera saman við, enn okkurt annað. Tann elsti er 6 ár, hann er farin í skúla og klárar seg stórt sæð sjálvur. Hansara persónsmenska líkst sera nógv mínari. Tann næstelsti er í einum herviligum trossaldri, og skapar nógvar konfliktilir ígjøgnum dagin. Hansara persónsmenska líkist pápanum. Triðja barnið er ein genta, sum hevur júst sama sinnalag, sum eg sjálv, og tann yngsti er 4 mánaðir, so honum er ikki nógv hóvasták av, greiðir Marita frá.

– Tá eg nú skal leggja gerandisdagin til rættis, noyðist eg at hugsa eginleikarnar hjá børnunum inn í dagin. Eg tími til dømis illa at hava hann, sum beint nú trossar illa, við til handils. Tá taki eg heldur okkurt av hinum børnunum við. Heilt einfalt, tí tað er lættari og meiri praktiskt. Men um nøkur ár, tá hann er blivin eldri og tey yngru eru komin

í trossaldurin, verður hann helst tikin við til handils, meðan hini vera eftir heima, vísir Marita á.

Fyri hana snýr tað seg sostatt um, hvat børnini eru egnað at luttaka í tí, sum skal gerast.

– Eg hoyri væl sjálv, at tað ljóðar sera negativt at tosa um »yndisbørn« og »hvat børnini egna seg til«. Og tað er helst høvuðsorsøkin til, at hetta evnið er tabu at tosa opið um. Men tað er ikki meint so illa, sum tað ljóðar. Tað snýr seg um at hugsa eginleikarnar hjá barninum inn í gerandisdagin, fyri at fáa dagin at ganga so lætt, sum møguligt, sigur Marita.

Persónsmenskan

Men Marita viðgongur eisini, at aldurin ikki hevur alt at siga.

– Eg síggi meg sjálva í dótttrini og í elsta soninum. Teirra sinnalag er av Argjum. Eg kenni meg aftur í teirra hugsanum og teirra reaktiónsmynstrum. Kenslur teirra eru uttaná klæðunum, tey siga tað, tey hugsa, og eg kenni meg aftur í tí.

– Tann næstelsti sonurin hevur sinnalagið úr Danmark. Hann reagerar inneftir, vil ikki tosa um kenslurnar og steigir seg inni í sær sjálvum. Tá hann verður keddur, illur ella skuffaður, ja, sjálv tá hann fær ilt, vil hann bara hava frið og vera fyri seg sjálvan. Og tað dugi eg illa at skilja, tí eg vil so fegin hjálpa honum og troysta hann. Men eg má ansa mær og lata hann fáa frið, um tað er tað, hann ynskir, hóast tað tykist ónatúrligt fyri mær, vísir Marita frá.

– Onkuntíð eri eg næstan desperat eftir at sleppa at hjálpa honum ella klemma hann, men tað er ikki tað, hann ynskir. Og eg viðgangi, at tað er lættari at hjálpa teimum børnunum, ið eg skilji og kenni meg aftur í, sigur Marita.

Hóast hon eigur fyra børn, sum hava somu for-

eldur og somu rammur fyri uppvøkstrinum, so eru tey sera ymisk.

– Okkurt av teimum hevur stóran tørv á at vera saman við okkum foreldrum, meðan okkurt hevur tað fint, um tað sleppur at passa seg sjálv. Tey hava sama umhvørvi, men tey eru sera ymsir einstaklingar, og tað er nakað, vit sum foreldur ikki kunnu forma ella broyta. Tey eru ymisk, og vit mugu bara royna at fyrihalda okkum til teirra ymiskleika sum frægest.

Marita sigur, at tá hon tosar um yndisbørn, so eru tað hesi bæði viðurskiftini, ið gera seg galdandi. At børnini eru í ymsum aldri, sum spælir inn, og at børnini hava ymsar persónsmenskur, og at tað er lættast at fyrihalda seg til tey børnini, ið líkjast okkum sjálvum.

– Men tað merkir ikki, at nakað barn er úti í kuldanum, ella at tað hevur nakað við kærleika at gera. Eg elski tey øll eins nógv, undirstrikar Marita enn einaferð.

Øll eru serlig

Marita sigur, at fyri hana hevur tað verið ein fyrimunur at viðurkenna, at hon hevur lættari við summum av børnunum enn við summum. Tað ger nevniliga, at hon er tilvitað um at gera sær meiri ómak við teimum børnunum, ið hon ikki hevur eins lætt við at skilja.

– Nú eri eg ikki sálarfrøðingur ella nakað, men sum mamma má eg siga, at tað, at viðurkenna egnar kenslur, hevur gjørt, at eg betri megni at rúma ymiskleikanum, tí eg eri tilvitað um hann allatíðina. Eg eri vorðin betri til at síggja børnini sum einstaklingar og at viðurkenna teirra tørv, sum er sera ymiskur. Tað ber ikki til at geva fyra so ymiskum børnum somu uppaling, tí teirra tørvur er so ymiskur, sigur Marita og heldur sam-

– Tað er tabu at tosa um yndisbørn, men eg vænti, at flestu foreldur kenna kensluna av, at tey onkuntíð ynskja at nýta tíð saman við einum barni, heldur enn einum øðrum. Tað snýr seg um aldurin á barninum og um persónsmensku – tað snýr seg IKKI um kærleikan til børnini, sigur Marita Eckhardt Tróndheim, mamma at fyra børnum

stundis, at um hon ikki hevði viðurkent sínar tabufyltu kenslur, hevði tað í seinasta enda gingið út yvir børnini. – Tað er so við fólki, at vit eru betri á bylgjulongd við summum, enn við øðrum. Tað sama er galdandi við okkara børnum. Og tá vit viðurkenna tað, fáa vit betri gjørt okkum ómak, soleiðis, at einki av børnunum kennir seg vera fyri mismuni, heldur Marita.

Heima hjá Maritu og Jakob leggja tey stóran dent á, at hóast tey fyra børnini eru sera ymisk, so eru tey øll nakað heilt serligt.

– Tann elsti var okkara fyrsti, tí er hann serligur. Tann næstelsti var tann fyrsti lítlibeiggin, og tað ger hann til nakað serligt. Síðani kemur einsamalla gentan, og tí er hon serlig. Og so eiga vit bara ein lítlibeiggin, og tí er hann serligur.

Men hóast vit eiga at viðurkenna, at vit hava yndisbørn, heldur Marita tó ikki, at hetta er nakað, sum børnini skulu hoyra.

– Hetta er nakað, sum vit ikki skilja, fyrr enn vit gerast eldri. Og tískil nýtast børnini als ikki hoyra um

hesar tankarnar. Men fyri okkum foreldur er tað ein fyrimunur, um vit tora at tosað opið okkara millum um hesar tankarnar og kenslurnar. Tí hvussu skulu vit annars kunna gera nakað við teir, og verða tilvitað um at mæta teimum børnunum, sum onkursvegna eru størri avbjóðingar fyri okkum, enn hini? spyr Marita Eckhardt Tróndheim at enda.

eydna@sosialurin.fo

Fakta

Marita Eckhardt Tróndheim 31 ár Av Argjum Búsitandi í Poulstrup, uttanfyri Hjørring Cand. Mag í enskum og føroyskum Undirvísir á Hjørring Gymnasium Børnini Andrias 6 ár, Kristoffer 4 ár, Helena 2 ár og Johannes 4 mánaðir